

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

Development of the English for Community-Based Tourism Curriculum

ธัญพร บุญรักษา¹ ทิพาพร สุจาเร่² และสมาน เอกพิมพ์³

Thunyaporn Boonraksa¹ Tipaporn Sujaree² and Samarn Ekkapim³

สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม¹

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{2,3}

Corresponding author, E-mail: tanyaporn.yota@gmail.com¹ Tipaporn.s012501@gmail.com² ekka.sama@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาความต้องการ 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้และศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตร และ 4) ยืนยันประสิทธิผลการใช้หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ระยะที่ 3 การทดลองใช้ และระยะที่ 4 การยืนยันประสิทธิผลของหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.29) และมีความต้องการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.63) 2) หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สภาพปัญหาและความสำคัญจำเป็นของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมาย 4) ผลการเรียนรู้ 5) สารการเรียนรู้ 6) คำอธิบายรายวิชา 7) โครงสร้างเนื้อหาและเวลา 8) เวลาเรียน 9) โครงสร้างเนื้อหาและเวลา 10) แนวการจัดกิจกรรม 11) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ และ 12) แนวการวัดและประเมินผล และการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.75) 3) หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.08/78.67 นักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมมีค่าความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.51) 4) ยืนยันประสิทธิผลหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว, ชุมชนเป็นฐาน

ABSTRACT

The research aimed to 1) study the baseline data and the state of problems, 2) develop English Curriculum, 3) try out English Curriculum, and 4) confirm the effectiveness of English for Community-Based Tourism Curriculum course. The research employed research and development methodology, comprising 4 phases according to the research objectives. The research instruments were a questionnaire and a structured interview form. The statistics employed were percentage, the mean, standard deviation and t-test (dependent samples).

The results revealed that: 1) The study of the baseline data and problems of Development of the English for Community-Based Tourism Curriculum revealed that the propriety, on the whole, problem was at a high level ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.29) and the propriety, on the whole, need for development was at a high level ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.63) 2) Development of the English for Community-Based Tourism Curriculum had 12 main components: (1) importance and necessity of the curriculum, (2) principles of the model (3) purposes, (4) learning outcomes, (5) learning substances, (6) course description, (7) content structure and time allotted, (8) time allotted, (9) structure of the course, (10) guidelines for organizing activities, (11) media, equipment and learning sources, and (12) guidelines for measurement and evaluation; according to the guidelines of community-based English for tourism by the experts, revealed that the propriety, on the whole, was at the high level ($\bar{X}= 4.09$, S.D.=0.75) 3) The study on the results of using the English for Community-Based Tourism Curriculum revealed that: 1) the efficiency was 79.08/78.67; the students' satisfaction, on the whole, was at the high level ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.51) 4) Regarding confirmation of the results, it was found that the students' post-learning ability in using English for tourism was higher than the pre-learning ability, with statistical significance at the .01 level

Keywords: Develop Curriculum, English for Tourism, Community Based

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารแม้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันมีเทคนิคกระบวนการ รวมทั้งกิจกรรมที่หลากหลาย และน่าสนใจ พร้อมทั้งมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยอีกมากมาย แต่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไทยและนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง ยังมีความสามารถทางด้านการฟัง-พูดอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข และหาวิธีการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะรวมถึงความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (โรงเรียนเทศบาลวังสะพุง, 2559, น. 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนในอนาคตอันใกล้นี้ แต่ก็ยังไม่สามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้สื่อสารตามสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันและในสภาพความเป็นจริงได้อีกสาเหตุหนึ่งก็คือ สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนเท่านั้น อีกทั้งไม่เห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ จึงส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกๆระดับไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษดีปานกลาง ในระดับช่วงชั้นของตน แต่ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการสื่อสารได้เพราะยังขาดการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและขาดความมั่นใจอีกทั้งนักเรียนมีความแตกต่างกันในด้านสภาพครอบครัวและพื้นฐานการศึกษา จึงมีโอกาสดูฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษไม่เท่าเทียมกันตามสภาพของท้องถิ่น และไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550)

การจัดการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนพื้นฐานแนวคิดที่ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นต้นทุนในการจัดการท่องเที่ยว รวมทั้งมีการพัฒนาคนในชุมชนให้มีความรู้ และความสามารถดำเนินงานรับผิดชอบ

ต่อชุมชนร่วมกันตั้งแต่การตัดสินใจการวางแผนการดำเนินงานซึ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่รุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวแบบพอเพียงสอดคล้องวิถีชุมชน โดยยึดหลักให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการโดยชุมชนได้ประโยชน์และอำนาจตัดสินใจอยู่ที่ชุมชน (พจนา สวนศรี, 2550, น. 14) โดยชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ให้ความร่วมมือ และชุมชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง (อุตร วงษ์ทับทิม และสุภาวดี ทรงแพรพาณิชย์, 2546) ซึ่งนำทรัพยากรทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและสถานที่ทางประวัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน (วีรพล ทองมา, 2551, น. 9) นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้สนใจไม่เรียนรู้อันตราย ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชุมชนมีจิตสำนึกในการรักษาคูณค่า คุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม (บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา, 2557, น. 291) การท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงได้รับความสนใจจากภาครัฐและเอกชนเพราะสอดคล้องกับสิทธิและการจัดการทรัพยากรนำไปสู่สำนึกร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน (อำคา แสงงาม, 2553)

จังหวัดเลย เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีสภาพภูมิประเทศที่หลากหลาย มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติอันสวยงามที่เต็มไปด้วยภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าต่อการศึกษา ซึ่งสมควรยกย่องในท้องถิ่นอันดังกล่าวนั้น ในอนาคตอาจไม่เหลือเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ให้ภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตนเอง

อำเภอสว่างซ่ง เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญอำเภอหนึ่งที่ได้รับความนิยม จากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ปัจจุบันมีสถานที่ที่น่าสนใจอยู่หลายแห่ง และมีสถานประกอบการมากมาย อาทิเช่น โฮมสเตย์ รีสอร์ท ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น เป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นตามลำดับ ดังนั้น การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนในท้องถิ่น จึงถือเป็นโอกาสที่ดีของนักเรียนที่จะได้พบเจอกับชาวต่างชาติและสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง สร้างอาชีพให้กับนักเรียนได้ และเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูสอนภาษาอังกฤษ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาตลอดจนนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวังสะพุง มีความคิดเห็นตรงกันถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากการดำเนินการจัดทำหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยเน้นความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นหลัก โรงเรียนเทศบาลวังสะพุงยังไม่ได้จัดทำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาอังกฤษในระดับปฏิบัติงาน และทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ฝึกมากที่สุด คือ การฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร ดังนั้น เพื่อสนองความต้องการของนักเรียน ควรที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นข้อมูลท้องถิ่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกไปยงเยาวชนรุ่นหลังสืบต่อไป ซึ่งจะทำให้เยาวชนรุ่นหลังได้ตระหนักและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มาตรฐาน ต.22 ได้กล่าวถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และวัฒนธรรมไทยเพื่อจะได้นำมาใช้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะเป็นครูภาษาอังกฤษโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง จังหวัดเลย จึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนา หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการเรียนการสอน ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
2. เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

4. เพื่อยืนยันประสิทธิผลการใช้หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งมีขอบเขตดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ คือ

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา จำนวน 36 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศึกษาพิเศษ ครูภาษาอังกฤษ ผู้ปกครองนักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ขอบเขตด้านเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 10 คน โดยสุ่มตามประเด็นที่กำหนด ในการสนทนากลุ่ม 8 ประเด็น ดังนี้ 1) ความสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 2) แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 3) การกำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตรเครื่องมือประกอบเป็นอย่างไร 4) รูปแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้การส่งเสริมความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร 5) บรรยากาสการเรียนรู้อย่างไรจะส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 6) สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ใดบ้างที่เหมาะสมกับการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 7) รูปแบบและกระบวนการวัดและประเมินผลที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และ 8) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มต่างมีความเห็นตรงกันว่า การพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ขอบเขตด้าน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัย หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 1 คน ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 คน ผอ.กองการศึกษา 1 คน คีษานีเทศก์ 1 คน ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของหลักสูตรฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้ และศึกษาผลการใช้หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2/2562 โรงเรียนเทศบาลวังสะพุง จำนวน 20 คน ระยะเวลาในการวิจัยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ปีการศึกษา 2/2562

การวิจัยระยะที่ 4 การยืนยันประสิทธิผลของหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยการนำหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวไปใช้ขยายผล ในปีการศึกษา 1/2563 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังสะพุง ระยะเวลาในการวิจัยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ปีการศึกษา 1/2563 จำนวน 19 คน มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

ตัวแปรในการวิจัย

ในการวิจัยระยะที่ 3 และระยะที่ 4 ตัวแปรในการวิจัยคือ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว
2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตร

รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร รวมทั้งการยืนยันประสิทธิผลของหลักสูตร ดำเนินการที่โรงเรียนเทศบาลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและบริบทพื้นที่ สถานที่

ท่องเที่ยว ในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ซึ่งได้นำเนื้อหาและแบ่งออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม (Social Interaction)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวและการให้ข้อมูล (Tourist Attractions and Giving Information)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 บทบาทหน้าที่มัคคุเทศก์ (Tour Guide Duties)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ปีการศึกษา 2/2562 และ 1/2563 ซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้ฝึกทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา จำนวน 36 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา คีษานีเทศก์ ครูภาษาอังกฤษ ผู้ปกครองนักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 10 คน โดยสุ่มตามประเด็นที่กำหนด ในการสนทนากลุ่ม 8 ประเด็น ดังนี้ 1) ความสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 2) แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 3) การกำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตรควรมีองค์ประกอบเป็นอย่างไร 4) รูปแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร 5) บรรยากศการเรียนรู้ว่าจะส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 6) สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ใดบ้างที่เหมาะสมกับการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 7) รูปแบบและกระบวนการวัดและประเมินผลที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ

เพื่อการท่องเที่ยว และ 8) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มต่างมีความเห็นตรงกันว่า การพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัย หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 1 คน ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 คน ผอ.กองการศึกษา 1 คน คีชานิเทศก์ 1 คน

ระยะที่ 3 กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวังสะพุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 คน

ระยะที่ 4 กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวังสะพุง จำนวน 19 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถาม คุรุภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านแหล่งการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.37-0.75 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97

2. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09; S.D. = 0.75)

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45-0.76 ค่าความยากตั้งแต่ 0.27-0.84 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.85

4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.35-0.87 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม คุรุภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ส่งกลุ่มตัวอย่างและรับแบบสอบถามด้วยตัวเอง

2. ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group)

3. ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง และความเหมาะสมของหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (ฉบับร่าง)

4. ปฐมนิเทศนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

5.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

5.3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน

5.4 ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

5.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel และโปรแกรม SPSS

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม คุรุภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา

ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยการพรรณนาความเรียง

3. แบบประเมินหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยนำแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจัดระเบียบข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ (Percentage) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติค่าที (t-test dependent)

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อความเป็นเลิศ โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การพัฒนา หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า ผลการสอบถามสภาพปัญหาการจัดการศึกษาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่าปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปัญหาด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่มีเนื้อหาไม่เน้นภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้ประกอบหลักสูตร โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.63) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความต้องการระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.49)

2. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีองค์ประกอบสำคัญ 12 องค์ประกอบ ดังนี้

1) สภาพปัญหาและความสำคัญจำเป็นของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมาย 4) ผลการเรียนรู้ 5) สารการเรียนรู้ 6) คำอธิบายรายวิชา 7) โครงสร้างเนื้อหาและเวลา 8) เวลาเรียน 9) โครงสร้างรายวิชา 10) แนวการจัดกิจกรรม 11) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ และ 12) แนวการวัดและประเมินผล และ 2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.75) (สรุปผลข้อ 3 เป็นการทดลองใช้ จึงไม่นำมารวมกับคุณภาพหลักสูตร)

3. ผลการทดลองใช้ พบว่า 1) ประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ 79.08/78.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนา หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยรวมมีค่าความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.51)

4. การนำหลักสูตรไปใช้ขยายผล เพื่อยืนยันประสิทธิผลหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยนำไปใช้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง ภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 19 คน พบว่า 1) ประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1/E_2) ของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เท่ากับ 82.23/80.33 2) นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียน

ที่เรียนด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.51$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ จากผลการวิจัยครั้งนี้ นำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้ (บทวนสรุปผลแล้วผลการศึกษาดำเนินการตามวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์)

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า ผลการสอบถามสภาพปัญหาการจัดการศึกษาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$, $S.D.=0.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้ประกอบหลักสูตร โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, $S.D.=0.63$) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความต้องการระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.49$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความสำคัญของภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเป็นภาษาสากลที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร (A mean of Communication) ระหว่างบุคคลต่างเชื้อชาติหรือต่างภาษา และวัฒนธรรม การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว (Travel) การไปเที่ยวเป็นหมู่คณะ (Tour) การเยี่ยมเยือน (Visit) การไปเที่ยวในช่วงเวลาอันสั้น หรือการทัศนจร (Excursion) ที่มีความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่ดี จะได้เปรียบบุคคลอื่นที่ไม่เข้าใจการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวหรือการนำเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tour) สอดคล้องกับ สุรินทร์ศรี (2559) ที่กล่าวว่า ภาษาอังกฤษที่ใช้ในธุรกิจการท่องเที่ยวมีลักษณะทางโครงสร้างไวยากรณ์ที่เหมือนกับภาษาอังกฤษทั่วไป หากแต่ภาษาอังกฤษที่ใช้ในธุรกิจการท่องเที่ยวมีคำศัพท์และสำนวนเฉพาะสาขา (Technical Term) อีกทั้งมีกลวิธีหรือลีลาในการใช้

ภาษา Stevens (1978) และ Robinson (1980) ยังระบุว่า ภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ มีลักษณะเป็นภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีเท่ากับภาษาแม่ของตนเอง นอกจากนี้ภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ ยังมีบทบาทต่อแนวคิดทางการศึกษาทุกประเภทและเป็นที่ยอมรับมาก เพราะเป็นการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางการท่องเที่ยว ซึ่งนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมากจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวควรเป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม และเน้นเนื้อหาใกล้ตัวเด็ก กิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลควรเป็นการประเมินตามสภาพจริงและแหล่งเรียนรู้จริงในชุมชน สามารถนำไปใช้ได้จริงและควรเป็นหลักสูตรที่สามารถนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และครูมีความเข้าใจในแนวปฏิบัติและระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

2. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีองค์ประกอบสำคัญ 12 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) สภาพปัญหาและความสำคัญจำเป็นของหลักสูตร
- 2) หลักการของหลักสูตร
- 3) จุดมุ่งหมาย
- 4) ผลการเรียนรู้
- 5) สารการเรียนรู้
- 6) คำอธิบายรายวิชา
- 7) โครงสร้างเนื้อหาและเวลา
- 8) เวลาเรียน
- 9) โครงสร้างรายวิชา
- 10) แนวการจัดการกิจกรรม
- 11) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ และ
- 12) แนวการวัดและประเมินผล

2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์จาก

แนวคิดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) ซึ่งได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวินิจฉัยความต้องการ เป็นขั้นของการสำรวจความต้องการความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม 2) กำหนดจุดประสงค์ที่มีความชัดเจนและตรงกับความต้องการของสังคม 3) การเลือกเนื้อหาสาระ การเลือกเนื้อหาสาระที่ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม 4) การจัดเนื้อหาสาระ เป็นการจัดระเบียบ จัดลำดับ ปรับเนื้อหาสาระที่ได้คัดเลือกไว้ 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระให้สมบูรณ์ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดระเบียบ ลำดับปรับปรุงแก้ไขประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ และ 7) การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ที่จะต้องประเมินผลว่ามีผลการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และกำหนดวิธีการประเมินผลอย่างไร มีอะไรที่จะช่วยในการประเมินผลมีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่เชื่อถือได้ โดยมีขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรและการทดลองใช้หลักสูตร อีกทั้งหลักสูตรใช้เนื้อหาจากแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนในการศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม นำข้อมูลในท้องถิ่นและชุมชนที่ใกล้เคียงมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อจัดการเรียนให้กับผู้เรียน โดยนำเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นมาสอดแทรกในหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 โดยเน้นสถานศึกษาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา และสามารถนำข้อมูลในท้องถิ่นมาจัดในการเรียนการสอนโดยปรับรายละเอียดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตนเอง เกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงเห่นและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองและสามารถสื่อสาร ถ่ายทอดให้กับชาวต่างชาติได้เข้าใจด้วยความภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของการกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

และมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2561)

3. ผลการทดลองใช้ พบว่า 1) ประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ 79.08/78.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อ หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนา หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยรวมมีความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.51$) ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ คือ สำรวจข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการ ขั้นตอนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียนและชุมชนในประเด็นความต้องการในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ลักษณะของหลักสูตรที่ต้องการเนื้อหาหลักสูตรและข้อมูลด้านสังคมวัฒนธรรมของชุมชน พัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ครบถ้วนตามหลักการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรของ พรพิไล เชื้อคมตา (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวรายวิชาประเพณีไหลเรือไฟเต่างอย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวรายวิชาประเพณีไหลเรือไฟเต่างอย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 80.20/76.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ สุทธิ รัตนศรี (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสิทธิภาพ 82.91/82.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

4. การยืนยันประสิทธิผลหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยการนำหลักสูตรไปใช้ขยายผล พบว่า 1) ประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1/E_2) ของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐานกับนักเรียน 20 คน จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 76.05/82.67 2) นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.51$) ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนของตนเอง และได้ฝึกปฏิบัติจริงเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติตามกิจกรรมได้ตามความสามารถของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับออมสิน จตุพร (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาศึกษา: กรณีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศศิฉาย พ่อคำไพ และไพสิฐ บริบูรณ์ (2559) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เรื่อง พระธาตุประจำวันเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพระธาตุพนม “พนมวิทยาการ” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง พระธาตุประจำวันเกิด มีเจตคติต่อการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง พระธาตุประจำวันเกิดอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ต้องทำความเข้าใจในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 12 องค์ประกอบ เพื่อให้การดำเนินการของหลักสูตรมีประสิทธิภาพตามความต้องการ

1.2 ครูผู้สอนที่นำหลักสูตรไปใช้ ต้องเตรียมความพร้อมทางด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้

1.3 ในการทำกิจกรรม ครูผู้สอนต้องคอยดูแลและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างใกล้ชิด อีกทั้งครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยเหลือกันในขณะที่ทำงานกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการศึกษา หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สามารถนำไปประยุกต์หรือบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.2 ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหลักสูตร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองหาประสิทธิภาพกับนักเรียนหลาย ๆ โรงเรียน เพื่อจะได้ข้อสรุปในการวิจัยที่กว้างขึ้น

2.3 ครูผู้สอนควรศึกษาผลการใช้หลักสูตร ไปใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษด้านอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.4 ควรพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มสมรรถนะที่สำคัญตามแนวการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เช่น การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือ และคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร.ทิพาพร สุจารี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้ ให้ความคำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่และความเมตตาแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2561). *การท่องเที่ยวไทย วิสัยทัศน์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.
- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. (2557). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- พรพิล เชื้อคมตา. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว รายวิชาประเภทนี้ไหลเรือไฟ เต่างอย* ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 5(12),177-185.
- วรรณพรรณ เลิศวัตรกานต์. (2556). *การพัฒนาชุดกิจกรรมโดยเน้นงานปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนมารี*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)* 7(2) 2014, 869-883.
- วีรพล ทองมา. (2551). *กลยุทธ์การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย เชียงใหม่: คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศศิฉาย พอคำไพ และไพสิฐ บริบูรณ์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เรื่อง พระธาตุประจำวันเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพระธาตุพนม “พนมวิทยาการ” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1*. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 8(23),27-37.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *แนวทางการพัฒนาการวัด และประเมินคุณลักษณะอันถึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุทิน รัตนศรี. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต* 18(1), 521-534.
- สุพรรณษา ทิพย์เที่ยงแท้. (2557). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น* ชะอำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)* 7(3) 2014, 992-1005.
- ออมสิน จตุพร. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาศึกษา: กรณีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัดนครสวรรค์*.
- อำคา แสงงาม. (2553). *การศึกษาศักยภาพทรัพยากรและการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้รับการตีพิมพ์) สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดร วงษ์ทับทิม และสุภาวดี ทรวงพรวาณชัย. (2546). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดและประสบการณ์*. เชียงใหม่: โครงการประสานงานวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค).